

Nr 857

Av herr Petterson i Degerfors m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 136, med förslag till skollag m. m.

(Lika lydande med motion nr 711 i Första kammaren)

I Kungl. Maj:ts proposition nr 136 med förslag till skollag m. m. föreslås 20 § få följande lydelse: »Om olika slag av skolchefer och andra skolledare förordnar Konungen.» Den närmare regleringen av behörighetsvillkor, tillställningsförfarande, tjänsteåligganden m. m. för skolchef får med andra ord förutsättas bli fastställd i den nya skolstadgan, som bl. a. skall innehålla tillämpningsföreskrifter till skollagen. Ett inom skolberedningens sekretariat utarbetat förslag berörande vissa avsnitt av denna skolstadga framlades av beredningen. Detta förslag innehåller i berörda hänseenden inga förändringar i förhållande till vad nu gäller.

Med anledning härav vill vi i anslutning till ovannämnda proposition, där departementschefen skisserar uppläggningsplaneringen av det kommande författningssystemet på skolans område, anföra följande synpunkter på den till skollagens 20 § anknyttande frågan om *behörighetsvillkoren för skoldirektörstjänster*.

I likhet med bl. a. Svenska stadsförbundet, Svenska landskommunernas förbund och Stockholms stad, som vid upprepade tillfällen — senast i sina remissyttranden över skolberedningens förslag — behandlat frågan om nyssnämnda behörighetsvillkor och därvid föreslagit deras slopande, anser vi de nuvarande behörighetsreglerna vara olyckligt utformade. Liksom de nämnda remissinstanserna finner vi den uppfattningen ogrundad, att endast lärare kan vara lämpliga som skoldirektörer, alltså innehavare av tjänster med vilka ej är förenad någon undervisningsskyldighet. Med hänsyn till tjänsternas administrativa betoning bör formell behörighet till tjänst som skoldirektör eller biträdande skoldirektör icke exklusivt tillkomma blott den som är eller har varit innehavare av ordinarie lärartjänst. Frånsett detta behörighetsvillkors rent formella karaktär — kravet innebär ju ingen som helst garanti för att vederbörande verkligen uppehållit lärartjänst viss minimitid — är det enligt vår mening sakligt omotiverat att begränsa kretsen av behöriga till enbart lärare. Givetvis får man räkna med att det till övervägande del ändock kommer att bli lärare som utses till dylika tjänster. Men möjlighet bör finnas att till de kommunala förvaltningschefstjänster det här gäller utse även andra än lärare utan att något speciellt dispensförfarande skall behöva tillgripas. Väl kvalificerade sökande av denna kategori, personer med god administrativ träning och goda insikter i såväl skol-

administration som kommunal ekonomi och förvaltning, bör ej vara utestängda från behörighet. Särskilt starkt gör sig detta krav gällande i kommuner där vid sidan av tjänsten som skoldirektör finnes en eller flera tjänster som biträdande skoldirektör.

Det synes oss för övrigt föreligga vägande skäl för att — såsom kommundförbunden också föreslagit — låta kommunerna själva utse chefstjänstemännen i kommunens centrala skolförvaltning. En sådan reform skulle stå i överensstämmelse med de uttalade strävandena att starkare förankra skolväsendet i den kommunala självstyrelsen.

De nuvarande snäva behörighetsvillkoren leder enligt vår mening till att den personliga lämpligheten, som dock bör få vara avgörande, inte alltid kan i tillräcklig grad beaktas vid tillsättning av dessa skoladministrativa tjänster. De nuvarande restriktiva behörighetsbestämmelserna medför alltför stor risk för att den till en tjänst som skoldirektör eller biträdande skoldirektör mest lämplige och sakligt bäst meriterade får stå tillbaka för andra sökande som är mindre kvalificerade för en dylik skoladministrativ chefsbefattning men som i motsats till den förstnämnde uppfyller det formella villkoret om innehav av ordinarie lärartjänst.

Skoldirektörerna har att ombesörja en mängd mycket omfattande, kvalificerade och växande uppgifter av ekonomisk-administrativ karaktär, inte minst när det gäller skolplanering och skolbyggen. Den omständigheten att skoldirektörstjänsterna är förbehållna personer som innehaft ordinarie lärartjänst utgör ingen garanti för att dessa uppgifter blir handlagda med önskvärd kompetens och sakkunskap. Den kan däremot utgöra ett hinder för en kommun att som skoldirektör eller biträdande skoldirektör förvärva en person, som genom särskilda insikter på det skoladministrativa området skulle på ett för kommunen och dess skolväsen värdefullt sätt komplettera den sakkunskap på det pedagogiska området, som redan står till skolstyrelsens förfogande.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställer vi,

att riksdagen vid sin behandling av proposition nr 136 måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t uttala sig för ett slopande av de nu gällande behörighetsvillkoren för skoldirektörer och biträdande skoldirektörer.

Stockholm den 16 april 1962

Göran Petterson
i Degerfors

Carl-Erik Johansson
i Södertälje

Henry Allard